

Biznes

Nowy poradnik
„Rzeczpospolitej”

PORADNIK EKONOMICZNY PRZEDSIĘBIORCY RADZĄ PRZEDSIĘBIORCOM

FUNDUSZE • H2

Fundusze unijne na B+R

FENG składa się z czterech priorytetów, z czego trzy, merytoryczne, dotyczą wsparcia przedsiębiorczości.

NAUKA • H3

Edukacja dla biznesu

FERS (21,7 mld zł), następcą PO WER, został zatwierdzony przez Komisję Europejską 12 grudnia 2022 r.

OPINIA • H4

KPO to ratunek dla wielu branż

Pieniądze te będą wspierać wiele sfer życia społeczno-gospodarczego w naszym kraju.

KOMENTARZ „RZECZPOSPOLITEJ”

Wieloletnie ramy finansowe

Anna Ogonowska-Rejer

Druga połowa 2022 r. była bardzo intensywnym okresem negocjacji prowadzonych przez stronę polską z Komisją Europejską.

W IV kwartale udało się zakończyć proces uzgodnień kształtów poszczególnych programów zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym. W grudniu natomiast podpisane zostały ustalenia operacyjne w sprawie Krajowego Planu Odbudowy.

Dwa lata temu formalnie rozpoczęła się perspektywa finansowa oparta na nowych wieloletnich ramach finansowych. Polska kolejny już raz jest największym beneficjentem polityki spójności – otrzymamy ponad 76 mld euro. Co do zasady kształt programów krajowych i regionalnych na lata 2021–2027 będzie zbliżony do tych, jakie funkcjonowały w okresie 2014–2020, czyli programy krajowe koncentrować się będą na konkretnych zagadnieniach, a każdy z programów regionalnych będzie przekrojowo obejmował zakres wsparcia. Zmianie uległy jednak cele polityki spójności i z uwagi na to wśród priorytetów interwencji znajdują się obecnie: wsparcie przedsiębiorczości/ innowacyjności, transformacja infrastruktury energetycznej, rozwój cyfrowy, ochrona środowiska, transport niskoemisyjny. Do końca poprzedniego roku do Polski wpłynęło ponad 5 mld zł zaliczek na poczet realizacji programów krajowych i regionalnych, dlatego niebawem ogłoszone zostaną konkursy – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej wskazuje, że pierwsze z naborów mają się pojawić już w I kwartale 2023 r.

Równoległe do uruchamiania nowej perspektywy rozpoczęło się wdrażanie KPO, który obejmuje wsparciem m.in.: zieloną transformację, transformację cyfrową, inteligentny i trwały wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, spójność społeczną i terytorialną, opiekę zdrowotną oraz odporność gospodarczą, społeczną i instytucjonalną. Czas na skonsumowanie środków (24 mld euro na dotacje i 10 mld euro w ramach pożyczki) jest krótki – trzeba je rozliczyć do 2026 r. Mechanizm finansowania jest inny niż nowej perspektywy finansowej. Polska zobowiązała się do wdrożenia 48 reform i 54 inwestycji wynikających z tych reform. Będziemy ubiegali się o refundację poniesionych wydatków w ramach cyklicznych wniosków o płatność, z których pierwszy jest w fazie przygotowania. Bieżące finansowanie KPO odbywa się za pośrednictwem środków Polskiego Funduszu Rozwoju – pierwsze konkursy ruszyły w II połowie 2022 r.

Omówienie pomocy kierowanej na rozwój firm zarówno z Krajowego Planu Odbudowy, jak i funduszy EU na lata 2021–2027 znajdziecie państwo na kolejnych stronach niniejszego dodatku. /©©

NAPISZ DO NAS

Anna Ogonowska-Rejer
redaktor prowadząca: anna.ogonowska@rp.pl

ROZMOWA

MAŁGORZATA
JAROSIŃSKA-
JEDYNAK

Ruszamy z wydatkowaniem

W kontekście funduszy UE 2021–2027 zakończyliśmy negocjacje wszystkich programów – mówi sekretarz stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej.

MARCIN TUMANOW

Okres przygotowań zarówno do KPO, jak i perspektywy 2021–2027 to był nielichy thriller polityczny, na szczęście, z happy endem.

Rozumiem, że ma pan na myśli doprowadzenie do uruchomienia środków z obu tych strumieni finansowych.

Dokładnie, bo zarówno w przypadku KPO, jak i funduszy UE na lata 2021–2027 będzie to pierwszy rok intensywnego ogłaszania konkursów. Czy Polska jest do tego odpowiednio przygotowana?

Pod koniec roku 2022 w konstruktywnym dialogu z Komisją Europejską domknęliśmy kluczowych kwestii. W kontekście funduszy UE 2021–2027 zakończyliśmy, jako kraj członkowski, negocjacje wszystkich programów krajowych. Dodając do tego prace, które służyły uruchomieniu wdrażania na poziomie Polski, czyli m.in. zatwierdzenie ustawy wdrożeniowej, przygotowanie narzędzi informatycznych czy opracowanie wytycznych, mogę powiedzieć, że jesteśmy, jako kraj, właściwie przygotowani. Najdobitniej świadczą o tym harmonogramy naborów wniosków, które zakładają uruchamianie niektórych konkursów w pierwszym kwartale tego roku – niektóre z nich już zostały ogłoszone.

W kontekście KPO pierwsze konkursy ruszyły w drugiej połowie zeszłego roku. Specyfika wydatkowania jest taka, że obecnie inwestycje i reformy finansowane są ze środków krajowych, zabezpieczonych przez PFR. Wnioski o płatność do KE składane są dopiero po zrealizowaniu zaplanowanych na okres objęty danym wnioskiem inwestycji i reform. Dopiero

po zatwierdzeniu takiego wniosku następuje przekazanie transzy środków KPO do budżetu państwa.

Na jakie najistotniejsze rzeczy zwróciłaby pani minister uwagę w kontekście perspektywy 2021–2027?

Wiele rzeczy jest czy będzie nowych, ale raczej na zasadzie ewolucji niż rewolucji. Ewoluuje na przykład sposób komunikacji – niebawem uruchomiony zostanie następcą portalu funduszeuropejskie.gov.pl. Z założenia będzie tam więcej wiadomości przydatnych dla wszystkich zainteresowanych tematyką funduszy – portal przyjmie postać huba informacyjnego umożliwiającego szerszą interakcję z odbiorcą treści. Opracowany został nowy system informatyczny wspierający procesy wylaniania i realizacji projektów – CST21, modernizowane będą również: baza usług rozwojowych czy baza konkurencyjności.

W ramach perspektywy 2021–2027 funkcjonować będzie w ramach polityki spójności 16 programów regionalnych, 5 programów krajowych PT, FERC, FERS, FENG, FENIKS, jeden ponadregionalny FEPW, który swoim zasięgiem terytorialnym obejmie, oprócz pięciu województw wschodniej Polski, część Mazowsza – bez Warszawy i przyległych powiatów.

Wiele dokumentów strategicznych na poziomie UE odcisnęło ślad na kierunkach interwencji, jakie były możliwe do zaprogramowania w ramach ww. programów. Z najważniejszych można wymienić Europejski filar praw socjalnych, Europejski Zielony Ład, Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji, Europejską Strategię Przemysłową czy europejską strategię w zakresie danych.

Powyższe przekłada się na możliwości wsparcia pojedynczych projektów i tak np. przedsiębiorcy w ramach tych programów znajdą wsparcie na inwestycje dot. wdrażania gospodarki obiegu zamkniętego, cyfryzację i „zazielenianie” działalności, realizację na własne potrzeby usług rozwojowych, działania badawczo-rozwojowe czy wsparcie ekspansji na rynki zagraniczne.

Możemy zejść na poziom wartości wynegocjowanych kwot na najważniejsze z punktu widzenia przedsiębiorców obszary?

Ważne jest zrozumienie, że wsparcie funkcjonowania biznesu to nie tylko dotacje przekazywane firmom bezpośrednio, ale również system, jaki tworzony będzie na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w Polsce. Stąd między innymi pojawi się wsparcie na tworzenie centrów innowacji czy zadaniowanie Rad Sektorowych. Ten ostatni wątek łączy się na przykład z Branżowymi Centrami Umiejętności z KPO. Modelując oba strumienie finansowe, staraliśmy się jako ministerstwo, aby były one komplementarne czy – prościej – aby się „widziały”.

Wracając do odpowiedzi na pytanie – w ramach perspektywy 2021–2027 na wsparcie działalności badawczo-rozwojowej mamy 7,1 mld euro, a na działania związane z budowaniem konkurencyjności MŚP – 3 mld euro.

Co z dużymi firmami?

W ramach KPO duże przedsiębiorstwa otrzymają wsparcie na inwestycje wspierające robotyzację i cyfryzację w przedsiębiorstwach. Projekty związane z robotyzacją, sztuczną inteligencją lub transformacją cyfrową procesów, technologii,

produktów lub usług osiągną wartość ok. 450 mln euro.

Przejdźmy zatem do KPO

KPO zawiera pięć szerokich bloków tematycznych (tzw. komponentów): odporność i konkurencyjność gospodarki, zielona energia i zmniejszenie energochłonności, transformacja cyfrowa, efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia, zielona, inteligentna mobilność. Co specyficzne, w każdym bloku realizowane będą reformy i w konsekwencji zmiany wprowadzanej reformą – inwestycje. Bloki KPO są komplementarne do zakresu wsparcia zaplanowanego w perspektywie 2021–2027.

Środki zaplanowane w konkursach na bezpośrednie wsparcie dla firm to około 35,5 proc. całej wartości KPO, czyli około 12,5 mld euro.

Kiedy możemy spodziewać się uruchomienia tych środków w konkursach?

Konstytuują się obecnie komitety monitorujące, których zadaniem jest opiniowanie kryteriów wyboru stosowanych w konkursach – to są miejsca, w których funkcjonuje zasada partnerstwa, w myśl której organizacji m.in. partnerów społecznych jako reprezentujące pracodawców i pracowników będą miały wpływ na ostateczny kształt zasad gry.

Proszę śledzić informacje na funduszeuropejskie.gov.pl – tam będą udostępniane informacje o naborach i roczne harmonogramy planowanych w danym roku konkursów w ramach poszczególnych programów. W programie FERS konkurs został ogłoszony 7 lutego, a w FENG rusza dzisiaj. /©©

Marcin Tumanow,
Przewodniczący Komisji
Funduszy Strukturalnych BCC

FUNDUSZE

MAŁGORZATA SZCZEPAŃSKA

MARCIN TUMANOW

Fundusze unijne na B+R

FENG składa się z czterech priorytetów, z czego trzy, merytoryczne, dotyczą wsparcia przedsiębiorczości.

W obszarze przedsiębiorstw firm z perspektywą na perspektywę coraz bardziej skupiają się na sferze B+R, odchodząc od klasycznego wsparcia inwestycyjnego. Inwestycje podejmowane przez przedsiębiorstwa koncentrują się obecnie na wybranych kategoriach, jak cyfryzacja czy zielona gospodarka.

Po PO IR (program operacyjny „Inteligentny rozwój”), w którym lokomotywą wsparcia poważnych (zarówno pod kątem skali finansowej, jak i stopnia skomplikowania) projektów B+R była tzw. szybka ścieżka, nastąpił czas kontynuacji w postaci działań z programu FENG (Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki – to największy w polityce spójności program przeznaczony na wsparcie firm i innowacji). Jednak to, co najciekawsze, z uwagi na nowe podejście i planowaną dostępność nadchodzi we wsparciu mniej skomplikowanych przedsięwzięć.

Priorytety

Zacznijmy od początku – FENG składa się z czterech priorytetów, z czego trzy, merytoryczne, dotyczą wsparcia przedsiębiorczości – co jest pojęciem szerszym niż tylko rozumianym jako kierowanie środkami pomocowymi bezpośrednio do firm (na to przeznaczona jest ponad połowa finansowania z programu). Co do zasady program ma wspierać zarówno podmioty, które zamierzają rozpocząć działalność innowacyjną, poprzez te, które chcą zwiększyć swój potencjał konkurencyjny, po liderów innowacji. Rewolucja dotyczyć będzie wsparcia udzielanego w I prioritycie FENG. Po raz pierwszy będziemy mieli do czynienia z projek-

FENG to wsparcie firm w obszarze B+R, cyfryzacji i zielonej gospodarki

tami sztytami na miarę w tym sensie, że będą one wynikały z analizy deficytów na ścieżce rozwoju z możliwością doposażenia odpowiednich obszarów wsparcia, nazwanych w programie modułami. Obligatoryjnym modułem dla dużych firm będzie dofinansowanie prac B+R, a dla firm małych i średnich obowiązkowym jest moduł B+R lub wdrożenie innowacji, ale oprócz tego do wyboru będą również: infrastruktura B+R, internacjonalizacja, rozwój kompetencji pracowników i osób zarządzających przedsiębiorstwem, cyfryzacja przedsiębiorstw i „zazielenianie” prowadzonego biznesu. Potencjalnie jest zatem możliwość wykonania projektu obejmującego zasięgiem zarówno B+R, szkolenia, wsparcie eksportu, jak i IoT (internet rzeczy) w ramach usług firmy, przy jednoczesnej redukcji kosztów działalności. Dla przypomnienia – w po-

przedniej perspektywie, żeby zrealizować takie kompleksowe przedsięwzięcie, trzeba było złożyć kilka projektów, co było nie lada wyzwaniem z uwagi na potrzebę synchronizacji nie tylko działań w różnych projektach w czasie, ale również uwzględnienie terminów poszczególnych konkursów. W FENG przedsiębiorca będzie mógł, choć nie musiał, złożyć projekt składający się z kilku modułów. Pamiętajcie, że każdy z modułów to taki „podprojekt” z własnym katalogiem przeznaczaczy lub, terminami czy katalogiem wydatków.

Konkurs

18 stycznia odbyło się posiedzenie Komitetu Monitorującego FENG, na którym zapadły decyzje co do kryteriów wyboru dla konkursu w 1 prioritycie FENG. Firmy duże będą składać wnioski do Narodowe-

go Centrum Badań i Rozwoju, a małe i średnie – do Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. Ogłoszenie pierwszego konkursu nastąpiło 7 lutego 2023 r. Nabór wniosków rozpoczyna się dzisiaj, czyli 21 lutego, i potrwać ma prawie dwa miesiące (do 12 kwietnia

” Innowacje będą możliwe do sfinansowania również z regionalnych programów i KPO

2023 r.). W pierwszym konkursie dla MŚP zaplanowano wykorzystanie środków w wysokości prawie 4,5 mld zł. Powinno to wystarczyć na sfinansowanie dobrze ocenionych projektów. Pierwszy konkurs jest skierowany do przedsiębiorców, nie przewidziano w nim możliwości składania projektów w konsorcjach.

Kredyt ekologiczny dotyczył będzie transformacji energetycznej. Krótko podsumowując funkcjonowanie instrumentu – firma opracowuje założenia inwestycji ekologicznej, następnie składa do banku komercyjnego dokumentację o udzielenie kredytu ekologicznego, po uzyskaniu promesy/warunkowej umowy udzielenia takiego kredytu

przedsiębiorca tworzy (w ramach ogłoszonego naboru) wniosek do Banku Gospodarstwa Krajowego o udzielenie promesy premii ekologicznej. Mając przydzielony zarówno kredyt w banku komercyjnym, jak i promesę w BGK, firma realizuje inwestycję, a składając cyklicznie wnioski rozliczeniowo-sprawozdawcze, część zaciągniętego kredytu spłaca za pośrednictwem premii (czyli bezzwrotnego wsparcia).

Inne rozwiązania

Innowacje będą możliwe do sfinansowania również z regionalnych programów i KPO. W ramach tego ostatniego źródła nie mamy do czynienia z dużymi kwotami (choćby w porównaniu z samym FENG), ponieważ na przyspieszenie robotyzacji, cyfryzacji i innowacji przewidziano 2 mld złotych, a na wzmocnienie współpracy między sektorem nauki oraz przemysłem 2,2 mld złotych. To także są dotacje bez-zwrotne, więc znajdują się firmy, które z tych środków skorzystają. W ramach planowanych z KPO na 2023 r. naborów znalazł się obszar inwestycji we wdrażanie technologii i innowacji środowiskowych, w tym związanych z gospodarką obiegu zamkniętego (GOZ). Ogłoszone mają zostać w tym roku dwa konkursy. Pierwszy z nich, planowany na trzeci kwartał, z budżetem około 350 mln złotych, skierowany do dużych firm i konsorcjów, obsługiwać będzie Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR), drugi, planowany od czerwca do września, z budżetem około 360 mln złotych, skierowany do MŚP (mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw), obsługiwać będzie Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP).

Małgorzata Szczepańska, dyrektor IZ FENG, MFIPR, Marcin Tumanow, ekspert BCC

ZDANIEM PRZEDSIĘBIORCY

Innowacje są potrzebne

SYLWIA GALANT ZAŁĘGOWSKA

członek zarządu, BAA Polska

Innowacje na trwałe wpisały się w obraz polskiej przedsiębiorczości. Istotną załugę w tym zakresie mają fundusze UE, które właśnie innowacyjnością warunkowały przyznanie pomocy firmom. Początkowo przedsiębiorcy nie rozumieli tego podejścia, często narzekając, że przy tworzeniu biznesplanów czy strategii zmusza się ich do wymyślenia innowacji, które – w ich ówczesnej ocenie – były zupełnie niepotrzebne. Jednak takie ukierunkowanie myślenia zdecydowanie opłaciło się polskim firmom. Papierkiem lakmusowym był kryzys wywołany pandemią Covid-19. Zdecydowanie łatwiej ten okres przeszły te firmy, które miały unikalne technologie lub potrafiły szybko wdrożyć nowe rozwiązania. To powinno przekonać przedsiębiorców, że innowacje są skutecznym środkiem budowania odporności. Warto o tym pamiętać, patrząc na coraz to nowe ogniska zagrożeń, z którymi firmy muszą się mierzyć. ■

Cyfryzacja przedsiębiorstw

JAN PILEWSKI

Senior Public Affairs Manager, Play

Zmiana sytuacji makroekonomicznej w Polsce w ostatnim roku, wynikającej głównie z wojny za naszą wschodnią granicą, znacznego wzrostu kosztów energii oraz wysokiej inflacji, pokazała, że niezbędne jest przyspieszenie procesów cyfryzacyjnych w sektorze publicznym, włączając JST, ale także w sektorze przedsiębiorstw. Niezależnie od sektora, wiele podmiotów na rynku szuka możliwości optymalizacji kosztów swojej działalności, a tym samym osiągnięcia większej efektywności. Odpowiedzią może i powinna być transformacja cyfrowa, oparta m.in. na nowoczesnych sieciach telekomunikacyjnych, IoT oraz urządzeniach i systemach pozwalających na rozwiązania smart wykorzystujące AI. Jednak przy obecnej już wysokich kosztach prowadzenia działalności kolejne inwestycje są trudne do realizacji. Perspektywa środków z FENG ma szansę to zmienić, a kryteria naboru do konkursów powinny promować właśnie wspomniane powyżej rozwiązania. ■

Zazielenienie się przedsiębiorstw

JACEK PIETRZYK

Starszy konsultant, Sustainability Consulting, Deloitte Central Europe

Kwestia zielonej transformacji choć przez różnych interesariuszy jest inaczej pojmowana, to nie ulega wątpliwości, że jest ona potrzebą globalną. Nie możemy jako społeczeństwo bez opamiętania konsumować dóbr bez zapewniania ich zastępowalności dla przyszłych pokoleń. Firmy reorganizują modele wytwarzania, dystrybucji. Konsumentom są coraz bardziej świadomi potrzeby weryfikacji oddziaływania wytwórcy danego dobra na środowisko. Za tym wszystkim podążają też świat finansów, który wchodzić we współpracę, weryfikuje społecznie i środowiskowo postawę inwestora. Kwestie raportowania pozafinansowego wielu otwierają oczy na skalę oddziaływania na środowisko. To dobrze, że nowa perspektywa finansowa UE stawia na technologię, innowacje, i to do tego wspierające pozytywne oddziaływanie na klimat. ■

NAUKA

MAGDALENA HOŁOWNICKA

PIOTR KRASUSKI

Edukacja dla biznesu

FERS (21,7 mld zł), następcą PO WER, został zatwierdzony przez Komisję Europejską 12 grudnia 2022 r.

Rady Sektorowe skupiają się na budowaniu współpracy biznesu z edukacją

Najważniejszym nieinwestycyjnym obszarem zainteresowania przedsiębiorców jest oczywiście ten dotyczący adaptacyjności. Istnieje kilka inicjatyw, którym warto się przyjrzeć – zarówno z FERS (Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego), Programów Regionalnych, jak i KPO (Krajowego Planu Odbudowy). FERS (21,7 mld zł), następcą PO WER, został zatwierdzony przez Komisję Europejską 12 grudnia 2022 r. Tak jak i jego poprzednik, ten program również zaferuje wiele możliwości wsparcia rozwoju społecznego w naszym kraju. Dla konkursów samej PARP w ramach Priorytetu I: Umiejętności przewidziano ponad 1,1 mld zł. Część działań będzie kontynuacją znanych z perspektywy 2014–2020 – Rady Sektorowej (SR) i ich rekomendacji, Akademia menadżera HR. W FERS znajdują się również nowe obszary, na przykład pilotaż Indywidualnych Kont Rozwojowych.

Rady Sektorowe

Na dalsze stworzenie nowych rad i obsługę wydawanych przez wszystkie SR rekomendacji zaplanowano w FERS około 0,5 mld zł. Przypomnijmy, że rady skupiają się na budowaniu współpracy biznesu z edukacją poprzez animowanie współpracy szkół z biznesem (porozumienia edukacyjne), organizację konferencji/wydarzeń branżowych poświęconych kompetencjom/edukacji w sektorze (rozumianym jako gałąź gospodarki), wydawanie publikacji/newsletterów/raportów o sytuacji sektora, prowadzenie badań sektorowych, inwentaryzacje instytucji wspierających rozwój kompetencji w sektorze. Najwięcej jednak działań rad kierowanych jest w stronę identyfikacji potrzeb kompetencyjnych w sektorze i następnie ich zaspokajanie poprzez dotowane usługi roz-

wojowe (szkolenia, doradztwo, jak też inne formy), z których skorzystać mogą firmy MŚP (w wyjątkowych przypadkach dopuszczone są – jako odbiorcy wsparcia – również firmy duże). Działła to obecnie w ten sposób, że SR opracowuje katalog sparametryzowanych usług rozwojowych (rodzaj, warunki realizacji, maksymalny koszt). Na tej podstawie PARP ogłaszała w poprzedniej perspektywie konkurs na wybór operatora wsparcia – podmiot zajmujący się obsługą przepływu dotacji. Tenże operator odpowiedzialny jest za transparentny sposób przyznawania zainteresowanym firmom promesy wsparcia. Następnie firma poszukiwała wykonawcy usługi rozwojowej, zgodnej z rekomendacją SR w Bazie Usług Rozwojowych. Baza jest miejscem kojarzenia usługodawców i usługobiorców ze specjalnymi warunkami do spełnienia przez tych oferentów, którzy chcą świadczyć usługi dofinansowane z EFS. Przy okazji – Baza Usług Rozwojowych obsługuje nie tylko rekomendacje SR, ale także (co również będzie kontynuowane w perspektywie 2021–27) Podmiotowe Systemy Finansowania (PSF) oparte o środki z Programów Regionalnych. Mechanizm funkcjonowania PSF i Rekomendacji SR jest co do zasady taki sam. Po wybraniu przez zainteresowaną firmę usługodawcy ten ostatni realizuje usługę rozwojową, firma płaci, a następnie operator rozlicza całe zdarzenie gospodarcze, refundując część poniesionych przez przedsiębiorcę wydatków. Pierwsze konkursy są planowane pod koniec roku 2023.

HR

Akademia menadżera HR (konkurs z budżetem ok. 111 mln zł, ruszy jeszcze w tym roku), konsultator Akademii Menadżera, będzie delikatną modyfikacją tego mechanizmu. Po pierwsze, zgodnie z nazwą,

wsparcie skierowane zostanie do zespołów HR, pracowników odpowiedzialnych za politykę personalną firmy oraz menadżerów i kandydatów na menadżerów, którzy powinni mieć odpowiednie kompetencje do zarządzania zasobami ludzkimi firmy w świetle wyzwań wynikających ze zmian demograficznych. Po drugie wstępem do ubiegania się o wsparcie będzie autoewaluacja deficytów w tym obszarze w oparciu o wypracowane narzędzie weryfikacji (ankiet). Konkurs zorganizowany zostanie w formule operatorskiej, czyli formule opisanej powyżej w kontekście PSF i Rekomendacji SR.

Wsparcie dla rozwoju kompetencji/kwalifikacji to nie tylko FERS i Programy Regiono-

” Intensywne uruchamianie działań z KPO związane jest z licznymi wyzwaniem

nalne. Pierwszy konkurs z KPO w tym obszarze ruszył w drugiej połowie 2022 r. i dotyczy tworzenia i rozwoju Branżowych Centrów Umiejętności. Centra mają stanowić narzędzie wspierania przygotowania kadr na potrzeby biznesu w poszczególnych branżach/dziedzinach (jest ich 120) przez zapewnienie przestrzeni dla współpracy biznesu z edukacją na wszystkich poziomach kształcenia zawodowego. Trzeba zaznaczyć, że intensywne uruchamianie działań z KPO związane jest z licznymi wyzwaniami. W przypadku konkursu na BCU na przykład nie wszystkie dokumenty związane z przyszłą realizacją

ZDANIEM PRZEDSIĘBIORCY

Rekomendacje rad sektorowych

KONRAD JASZCZYŃSKI

CEO HRP

Patrząc na dotychczasowe wsparcie rozwojowe dla przedsiębiorców, największym sukcesem okazał się Podmiotowy System Finansowania (PSF). Co więcej, wsparcie w jego ramach będzie kontynuowane i rozwijane. To dobra informacja dla przedsiębiorców i rynku dostawców usług rozwojowych. System ten zapewnia bowiem mniejszą ingerencję w rynek i zostawia przedsiębiorcom ostateczny wybór co do dostawców. Cenne jest również poszerzenie reprezentacji sektorów, wśród rad sektorowych, gdyż pozwoli to objąć wsparciem rozwojowym również dotychczas pominięte branże. Na koniec, jak niezwykle potrzebny mechanizm, widzimy indywidualne konta rozwojowe jako narzędzie pozwalające na planowanie rozwoju kompetencji i kwalifikacji również osobom indywidualnym. ■

Znikające zawody

DR PRZEMYSŁAW KIELISZEWSKI

dyrektor Teatru Muzycznego w Poznaniu

Na rynku usług specjalistycznych branży teatralnej panuje problem w obszarze tzw. ginących zawodów: szewc teatralny, butafor, garderobiana/krawcowa. Do zawodu szewca uczy się w Polsce jedynie dziesięć osób. W Wielkopolskiej Izbie Rzemieśniczej ostatni egzamin czeladniczy odbył się kilkanaście lat temu. Przeczyliśmy coś? Z pewnością. Dyskusje i próby podjęcia tematu trwają od lat w ramach Rady ds. Instytucji Artystycznych MKiDN, Konferencji Dyrektorów Teatrów Muzycznych i Operowych czy Stowarzyszenia Dyrektorów Teatrów, z którymi współpracuję. To spora branża, wydająca rocznie miliony złotych na wysoko wykwalifikowanych rzemieślników. W latach 90. zlikwidowano pracowni teatralne. Outsourcing tych usług był próbą urealnienia kosztów. Jednak częściowo był błędem. Nie spowodował utworzenia w największych ośrodkach miejskich centrow takich usług. Mistrzowie nie wychowali nowego pokolenia rzemieślników teatralnych. Dlatego w BCU widzimy szansę na odwrócenie zerwanego łańcucha. Branża teatralna może przyczynić się do ocalenia niektórych zawodów rzemieślniczych nie na zasadzie konieczności dotowania ich egzystencji, lecz raczej wyregulowania tego rynku dzięki stworzeniu mechanizmu kształcenia w oparciu o działających jeszcze mistrzów. ■

Finansowanie szkoleń

AGNIESZKA RADKIEWICZ

prezes zarządu, Firma Szkoleniowa TRAKT

Baza Usług Rozwojowych, która powstała jako narzędzie wspierające popopyty system dystrybucji środków unijnych, doskonale sprawdza się dzisiaj jako miejsce prezentowania usług rozwojowych. W swojej ciągłej udoskonalonej formule pozwala firmom szkoleniowym dotrzeć z ofertą do klientów, a przedsiębiorcom przebiec w ogromnej liczbie propozycji szkoleń i firm szkoleniowych. Doświadczenie i współpraca z branżą pozwoliły PARP stworzyć miejsce, w którym ważna jest jakość – co widać choćby w sposobie prezentowania ofert – w karcie usługi obligatoryjnie należy zawrzeć obok programu informacje o celach i efektach szkoleń. Działaj BUR to też doskonała grafika i system wyszukiwania, który przystosowany jest do konkretnych projektów, rodzajów usług i sposobów ich realizacji. Baza jest kluczowym elementem systemu szybkiego finansowania szkoleń ze środków zewnętrznych. ■

Magdalena Hołownicka, ekspert BCC, Piotr Krasuski, dyrektor IZ FERS, MFIPR

OPINIA

DR JACEK
GOLISZEWSKI

KPO to ratunek dla wielu branż

Pieniądze te będą wspierać wiele sfer życia społeczno-gospodarczego w naszym kraju.

Z punktu widzenia przedsiębiorcy rola organizacji pracodawców, czy szerzej partnera społecznego w kontekście funduszy europejskich, nie musi być na pierwszy rzut oka czytelna. A jednak to właśnie organizacje zasiadające w Radzie Dialogu Społecznego są obligatoryjnymi uczestnikami tworzenia, wspierania, monitorowania i oceny jakości interwencji publicznych ważnych dla przedsiębiorców. BCC jako jedna z takich organizacji już po raz kolejny brała udział w pracach nad opracowywaniem programów. Nasi eksperci w dialogu z instytucjami zarządzającymi poszczególnymi programami zwracali w tym procesie uwagę na perspektywę pracodawców, ich potrzeby, oczekiwania czy obawy. Jest to istotna rola zarówno w przypadku perspektywy 2021-2027, jak i KPO. Chciałbym pogratulować Ministerstwu Funduszy i Polityki Regionalnej zakończenia pod koniec 2022 r. negocjacji z Komisją Europejską. To koniec pewnego, bardzo istotnego etapu i zarazem początek kolejnego rozdania środków inwestycyjnych z budżetu UE w Polsce. Pieniądze te będą wspierać wiele sfer życia społeczno-gospodarczego w naszym kraju. Z punktu widzenia przedsiębiorców istotną będzie jakość tworzenia warunków rozwoju przedsiębiorczości, podnoszenia konkurencyjności polskiej gospodarki, bezpośrednich transferów do firm czy otwar-

cia szerokiego spektrum zamówień publicznych, szczególnie w sektorze budownictwa i infrastruktury. Kwoty robią wrażenie – to 76 mld euro w ramach FUE 2021-2027 i 35 mld euro w ramach KPO. Szczególnie w przypadku tego drugiego programu, który składa się z 54 inwestycji i 48 reform, zyskaliśmy potężny impuls inwestycyjny, tym bardziej że jeśli chodzi szczególnie o inwestycje prywatne, sytuacja w tym momencie jest dramatyczna – w 2022 r. ich poziom sięgnął zaledwie 16,6 proc.

Cele

Zgodnie z celami UE środki KPO mają być przeznaczone na cele klimatyczne (42,7 proc.) oraz na transformację cyfrową (20,85 proc.). Polski KPO został zaakceptowany w czerwcu 2022. Ogłoszone zostały nabory wniosków w ramach KPO – zagrożone są płatności w związku z brakiem wypełnienia zobowiązań podjętych przez Polskę w KPO w ramach tzw. kamieni milowych. W interesie nas wszystkich jest, aby te pieniądze wreszcie odblokować.

Tym bardziej że brak konkursów z KPO bardzo negatywnie odbija się na branżach budowlanej, zwłaszcza w zakresie inwestycji infrastrukturalnych, które mogłyby być realizowane w oparciu o te fundusze. Należy bowiem pamiętać, że mamy z nich finansować m.in. inwestycje w ener-

gooszczędne budownictwo mieszkaniowe dla gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach (150 mln euro), rozwój opieki długoterminowej poprzez modernizację infrastruktury podmiotów leczniczych na poziomie powiatowym (100 mln euro) i zeroemisyjny transport zbiorowy w miastach (tramwaje) (200 mln euro) czy zieloną transformację miast (530 mln euro). Byłby to bardzo pozytywny impuls dla całej gospodarki, ponieważ środki te przeznaczone na inwestycje, a nie na konsumpcję, nie podniosłyby inflacji, natomiast podniosłyby PKB nawet o 2 pkt proc.

”

76 mld euro w ramach FUE 2021-2027 i 35 mld euro w ramach KPO

Poza tym Polska w czerwcu 2022 r. podpisała z Komisją Europejską tzw. umowę partnerską, w której określono polską strategię inwestycyjną w ramach polityki spójności na lata 2021-2027 o wartości 76,5 mld euro. Do 28 grudnia 2022 r. do Polski z KE wpłynęły zaliczki (w ramach perspektywy finansowej na lata 2021-2027) na łączną kwotę 1066 mln euro (ponad 5 mld

zł). Z tego w ramach Funduszy Europejskich dla „kontynuatorów” programów krajowych: 606 mln euro (ponad 2,85 mld zł) oraz w ramach Funduszy Europejskich dla 16 regionów: 460 mln euro (2,15 mld zł). Pierwsze konkursy z programów nowej perspektywy zaplanowano na I i II kwartał 2023 r. Dla większości programów nie są znane również szczegóły niezbędne do przygotowywania projektów; m.in. rozporządzenia wykonawcze, kryteria oceny projektów, wzory wniosków i inne szczegóły dotyczące procesów aplikowania.

Odpowiedzialność

Nie ulega wątpliwości, że pieniądze musimy wydać mądrze i odpowiedzialnie, ale przede wszystkim musimy je dostać. Dlatego tak duża odpowiedzialność spoczywa na członkiniach i członkach komitetów monitorujących poszczególne programy i KPO, delegowanych z ramienia takich organizacji jak nasza. To właśnie komitety monitorujące są ciałami zobligowanymi do społecznej kontroli wydatkowania środków z UE. Ich składy i zadania definiuje tzw. ustawa wdrożeniowa, czyli ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. /©©

Jacek Goliszewski,
prezes Business Centre Club

ZDANIEM PRZEDSIĘBIORCY

Środki z UE to jednak nie wszystko

TOMASZ
PAŁASZEWSKI

analityk rynku transportowego

Środki UE są potrzebne niczym tlen. Obecne projekty się kończą, a gdy brak nowych, firmy redukują moce wykonawcze. Środki z UE to jednak nie wszystko. W grudniu stan 20 z 73 realizowanych na kolei kontraktów oceniany był jako krytyczny, a przetargi taborowe ogłaszane są z niewaloryzowanym budżetem z 2020-2021 r. Potrzeba przewidywalności planów przetargowych, a więc ustawowego systemu stabilnego (pre)finansowania inwestycji oraz kontraktowych zapisów o ich waloryzacji. Potrzeba aktualnej strategii transportowej – jaki ma być transport towarowy i pasażerski za 10-20 lat. Czy np. główny pasażerski węzeł kolejowy (CPK) rzeczywiście ma być poza aglomeracjami miejskimi? Co zrobić, aby kolejowy transport towarowy był szybszy, a więc atrakcyjniejszy? Środki UE to nie tylko „twarde” inwestycje – to szanse w ramach rad sektorowych oraz BCU na kształcenie nowych oraz podnoszenie kwalifikacji obecnych specjalistów kolejowych i lotniczych. A to zdecyduje o przyszłości transportu w Polsce. ■

Współpraca z bankami

ARKADIUSZ
LEWICKIdyrektor zespołu ZBP ds.
programów publicznych
i środowisk gospodarczych

Ważnym partnerem beneficjentów podejmujących inwestycje infrastrukturalne jest sektor bankowy. Z racji długoterminowego charakteru takich inwestycji warto podjąć rozmowy z bankami jak najwcześniej. Banki angażują się w inwestycje infrastrukturalne w formule bezpośredniej – bilansowej (np. kredytu inwestycyjnego) – lub w modelu project finance. Ważnym instrumentem w procesie finansowania, szczególnie większych inwestycji, są bankowe gwarancje wadialne czy dobrego wykonania kontaktu, udzielane wykonawcom infrastrukturalnym. Prognozowana suma nakładów na infrastrukturę drogową i kolejową w Polsce w latach 2021-2034 wyniesie ok. 600 mld zł, co wygeneruje zapotrzebowanie rynku na ok. 50 mld zł takich gwarancji. Aby umożliwić bankom zaangażowanie kapitału w tym zakresie, niezbędne będzie utworzenie specjalnego, publicznego, funduszu regwarancyjnego dla przedsiębiorców. Szacujemy, że zapotrzebowanie na takie regwarancje przekroczy 14 mld zł. Wspólnie z BGK przygotowaliśmy konkretną odpowiedź w postaci formalnoprawnej i operacyjnej koncepcji funduszu i regwarancji. Rozpoczęliśmy dialog z Komisją Europejską i Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej ws. pozyskania dla tej inicjatywy środków z nowych programów polityki spójności, przede wszystkim z FENIKS-a. ■

TRANSPORT

Fundusze na rozwój infrastruktury

Obowiązkowa będzie wstępna weryfikacja, czy dany projekt jest zrównoważony środowiskowo.

Zgodnie z umową partnerstwa jednym z głównych kierunków wsparcia są działania dotyczące rozwoju infrastruktury. Finansowanie w perspektywie 2021-2027 realizowane będzie głównie w oparciu o: FENIKS (Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko), FEPW (Fundusze Europejskie Polska Wschodnia) oraz 16 programów regionalnych. Do tego dochodzą środki na ten sam cel, zabezpieczone w KPO.

Oprócz oczywistych korzyści wynikających z rozwoju i modernizacji infrastruktury w naszym kraju otwiera się ogromny front robót dla potencjalnych wykonawców, którzy ostatnio nie mieli łatwo. Co prawda branża budownictwa drogowego ma się lepiej niż kolejowego, gdzie już od dwóch lat organizacje pracodawców zwracały uwagę na potrzebę uruchomienia kolejnych środków na inwestycje kolejowe – z zapowiadanych na 2021 rok

wolumenu przetargów na prawie 20 mld zł ogłoszonych i rozstrzygniętych było tylko około 3-4 mld zł. Dodatkowo obecnie wspólnym mianownikiem dla całego obszaru są problemy firm wykonawczych, zaangażowanych w realizację długoterminowych kontraktów infrastrukturalnych dla inwestorów publicznych, wynikające ze wzrostu kosztów budowy, które z kolei są pochodną rosnących cen materiałów, paliw i energii. W takim stanie rzeczy wchodzimy w realizację inwestycji infrastrukturalnych z nowej perspektywy finansowej i KPO.

Patrząc z drugiej strony, czyli na budżety – przez pryzmat kategorii interwencji – sprawy wyglądają imponująco. Kilka przykładów dotyczących funduszy na lata 2021-2027, bez KPO (podane kwoty zebrały się w ramach danej kategorii). Na projekty w zakresie odprowadzania i oczyszczania

ścieków przewidziano ponad 1,6 mld euro, infrastrukturę czystego transportu miejskiego – ponad 3 mld euro, linie kolejowe – ponad 3,7 mld euro (sieć TEN-T, modernizacja, w tym linie elektryczne/bezemisyjne), tabor kolejowy – ponad 1,6 mld euro, pojawiają się też zamówienia z obszaru infrastruktury rowerowej – przeznaczono na nie blisko 0,7 mld euro. Oprócz wymienionych obszarów wspierane będą np. inwestycje w porty morskie, cyfryzacja transportu, gospodarka odpadami czy przedsięwzięcia dotyczące energii odnawialnej. Podane kwoty to oczywiście nie tylko wartość robót budowlanych czy realizacji inwestycji. Ktoś musi przygotować dokumenty umożliwiające ich realizację, takie jak wniosek, studium wykonalności, dokumentację techniczną dla potencjalnych wnioskodawców czy dokumenty strategiczne. W całym 2022 r. trwały intensywne

prace Grup Roboczych FENIKS dotyczące opiniowania planowanych do wdrożenia kryteriów wyboru projektów. Jednym z wątków była kwestia sporządzania przez wnioskodawców dokumentów strategicznych zarówno na poziomie krajowym, jak i samorządowym. Intensywna aktualizacja

wynika z właściwych dokumentów strategicznych, np. czy jest komplementarny do zintegrowanych strategii terytorialnych bądź ponadregionalnych strategii rozwoju oraz czy jest realizowany w partnerstwie samorządów (w ramach ZIT). Należy pamiętać, że warunek odnoszący się do właściwej

” Na projekty w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków przewidziano ponad 1,6 mld euro

lub realizacja tego typu dokumentów, począwszy od strategii ZIT (Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych), a skończywszy na sektorowych strategiach, przebiegać będzie w podobnym trybie jak w poprzedniej perspektywie. Na etapie oceny wniosków o dofinansowanie weryfikowane bowiem będzie, czy projekt

strategii jest często wymogiem niezbędnym do uzyskania pozytywnej oceny przedłożonej dokumentacji.

Na koniec jeszcze jedna duża, istotna nowość – obowiązkowa będzie wstępna weryfikacja, czy dany projekt jest zrównoważony środowiskowo (a dana działalność kwalifikuje się jako zrównowa-

żona środowiskowo). Ma to być dokonane poprzez ocenę, czy projekt wnosi istotny wkład w realizację przynajmniej jednego z celów środowiskowych określonych w art. 9 rozporządzenia o taksonomii oraz spełnia zasadę DNSH (do not significant harm – „nie czyni poważnej szkody”) do wszystkich celów określonych w tym artykule. Procedura ta będzie obowiązywała zarówno w funduszach 21-27, jak i KPO. Pierwsze doświadczenia z włączania tej zasady w proces oceny wskazują z jednej strony na jej istotność, z drugiej strony na trudność w przeprowadzeniu dowodu na jej spełnienie przez wnioskodawców. DNSH ma z jednej strony wymiar horyzontalny, ale z drugiej musi być rozpatrywana w ujęciu sektorowym, co będzie oznaczało, że warunki wypełnienia tej zasady dla każdego typu projektu będą inne. /©©

Ryszard Pazdan, ekspert BCC